

MILENA CHARVÁTOVÁ, *Il participio nell'italiano contemporaneo*. Ústav románských studií FF UK, ak. r. 2016/2017.

Milena Charvátová se ve své bakalářské práci zabývá nefinitními tvary sloves, konkrétně pak věnuje pozornost participiu, jehož spektrum použití je v italštině rozmanité. Popis jeho fungování tak bezesporu představuje přiměřenou výzvu pro takovou kvalifikační práci. Milena Charvátová se s tématem vypořádala dobře; italsky psaný text je v zásadě zdařilý a splňuje všechna základní kritéria. Přesto poukážu na některé menší nedostatky, které by se mohly stát předmětem diskuse. Nejprve však k celkovému rozvržení práce.

Text je členěn do pěti základních kapitol. První přináší jen stručný přehled nefinitních tvarů, druhá pak podrobnější prezentaci participia obecně. Ve třetí kapitole se autorka zabývá participiem přítomným, které má v současné italštině poměrně omezený úzus. Tato kapitola je na první pohled trochu nekoherentní, neboť se zde přechází od slovesného použití přítomného participia k případům jeho substantivizace a adjektivizace a poté zase zpět k verbálnímu užití v určitém stylistickém rejstříku (se zmínkou o lexikální restrikci na určitý typ sloves). Tento nesoulad se pak projevuje i v rovině konkrétních formulací, ke kterým se pak vrátím. Čtvrtá kapitola se týká minulého participia. Autorka opět začíná případy jeho substantivizace či adjektivizace, pak teprve přechází k ostatním funkcím. Věnuje se participiu ve vedlejších větách a tzv. participiu absolutnímu; kapitolu uzavírá stručné pojednání o dislokaci, ačkoli není hned zcela jasné, jak přímo participium souvisí s tímto typem příznakového slovosledu. Ten není v práci podrobně rozebrán, takže kapitolka 4.5. působí poněkud nesourodě. Kapitola pátá rovněž působí trochu nečekaně, ačkoli je zřejmé, jaká je autorčina motivace. Tato část totiž nabízí stručný přehled participií v jiných jazycích, než je italština. Lze předpokládat, že participium jako pozoruhodný fenomén, který komplikuje prostou teorii slovních druhů (neboť se chová zároveň jako sloveso a adjektivum), autorku natolik zaujal, že jednoduše chtěla nabídnout srovnání italštiny s ostatními jazyky. Přestože je takové srovnání zajímavé, představuje dle mého poměrně velkou výzvu, přesahující hranice možností této práce. Text pak uzavírá resumé, jež by mělo fungovat jako závěr (v obsahu na začátku práce chybí však odkaz), ale jako závěr shrnující výsledky práce funguje o něco méně, než bychom čekali.

Mám za to, že tato práce je zdařilá v primární deskripci základního fungování participia; autorka velmi dobře a pečlivě shrnuje základní fakta, čerpaná z několika gramatik, dokládá určitá tvrzení i na základě vlastních příkladů, které získává z korpusů. Tato vlastní exemplifikace mohla jistě být ještě bohatší, osvědčila by se tím autorčina dobrá orientace v traktované látce. Na druhou stranu je třeba říci, že v některých ohledech lze diplomantce vytknout určité nesrovnalosti. Jsem si jist, že u obhajoby bude schopna vše přesvědčivě vysvětlit.

1) Měl bych pár formálních či formulačních připomínek. Přestože je text psán velmi dobrou italštinou, někde je obtížné daným tvrzením rozumět. Na s. 16 je řeč o tom, že participium přítomné zcela ztratilo svou verbální funkci, pak ale věta dál pokračuje o tom, že v určitých administrativních textech tutu funkci nadále má. Pak by bylo třeba formulovat opatrněji. Navíc otázka tohoto omezeného užití je tu řešena, jak už jsem uváděl, vlastně dvakrát. Možná by bylo lepší tutu kapitolku strukturovat trochu jinak – tak, aby diskuse o verbálním vs. non-verbálním užití byla pečlivě oddělena (tak by např. podkapitola 3.3. patřila spíše k diskusi

o byrokratickém rejstříku). Proto je také zavádějící autorčina poznámka o použití klitik u těchto participií. I když není možné u všech sloves, je to primárně „diagnostický“ test právě té verbální povahy.

2) K terminologii. Na některých místech se směšuje *desinenza* a *suffisso*. (Např. s. 8 „differenza semantica delle desinenze“ – jde o významový rozdíl *suffixů*; na s. 20 podobně).

3) Na s. 27 jsou příklady, které se nechovají stejně, takže určitý komentář k b) versus c), d) by byl zapotřebí.

4) Na s. 30 nevím, co znamená „abbreviare le frasi mediante i clitici“? Lze tušit, co tím diplomantka míní, ale nejspíš není vhodné hovořit o nějakém zkracování.

5) Jsou příklady c), d) na s. 31 skutečně věty příčinné (*causali*)?

6) Na s. 38-39 by podkapitolku o dislokaci výrazně vylepšilo např. prohození oněch dvou základních odstavců. Nejprve je nutné vysvětlit pojem dislokace, pak je možné přikročit k ukázkám dislokace participií.

7) Co se v závěru na s. 59 (+ s. 64 v češtině) míní tím „přizpůsobením se požadavkům mluveného jazyka“?

8) Poslední poznámka k bibliografii a k citacím sekundární literatury. V bibliografii i v textu je někde Vannelli místo Vanelli. Dále pak na s. 18, pozn. 28 autorka cituje handouty vyučujícího. Handout je proměnlivá učební pomůcka, nelze ji považovat za fixní referenci; bylo by tedy lepší odkazovat k autoritativnějším textům.

Tolik tedy pár námětů k diskusi. I přes tyto víceméně zanedbatelné výhrady považuji bakalářskou práci Mileny Charvátové za zdařilou a navrhuji ji klasifikovat jako **velmi dobrou**.

V Praze dne 31. 5. 2017

doc. Pavel Štichauer, Ph.D.
vedoucí bakalářské práce